



Resultaten enquête inzameling luier en incontinentiemateriaal

RIJKSWATERSTAAT & NVRD

24-01-2022



Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat



VANG
Huishoudelijk Afval





Inzameling luier en incontinentiemateriaal

Jaarlijks wordt ongeveer 200 Kton luierafval en ongeveer 200 Kton gebruikt incontinentiemateriaal geproduceerd. Het vormt daarmee een aanzienlijk deel van het huishoudelijk en bedrijfsmatig restafval. Vanuit het Ketenproject luiers werken het ministerie van I&W, het ministerie van VWS, de NVRD en RWS samen om de inzameling en recycling van luiers en incontinentiemateriaal een impuls te geven.

Op 14 oktober 2021 is er een enquête uitgegaan om de ervaringen, uitdagingen en vragen van gemeenten en inzamelaars rondom de inzameling van luier en incontinentiemateriaal te inventariseren.

SAMENVATTING VAN DE RESULTATEN

Inzameling

- Gemeenten die inzamelen doen dit veelal op dezelfde manier met containers bij KDV's, centrale plekken in de gemeente of bij verzorgingscentra.
- Vanuit bewoners wordt er erg positief op gereageerd en mensen maken veel gebruik van de inzamelmogelijkheden.
- Er zijn grote verschillen te zien in het aantal ingezamelde tonnages (100-800 ton), dit ligt onder andere aan de omvang van een gemeente en dichtheid van inzamelvoorzieningen.
- De kosten voor de inzameling verschillen ook per gemeente, dit komt vooral door de verschillen in aantal huishoudens.
- Vanzelfsprekend leidt aparte inzameling voor luiers en incontinentiemateriaal tot minder ingezameld restafval.

Grootste knelpunt

- De te lage recycling capaciteit wordt als grootste knelpunt genoemd. Er zijn te weinig recycling fabrieken om aan de vraag te voldoen
- Dit knelpunt leidt er ook toe dat gemeenten nog niet zijn gaan inzamelen en enkele zijn gestopt met inzameling. Hierdoor belanden veel luiers en incontinentiemateriaal samen met het restafval in de verbrandingsoven.

Vragen

- Ook zijn er vragen over de kosten, ervaringen met inzameling en de milieuwinst die luierinzameling en recycling oplevert.



LEESWIJZER

De enquête is door 47 respondenten ingevuld en bestaat uit 15 vragen waarvan de resultaten elk apart behandeld worden. Hieronder worden de resultaten gedeeld. Waar mogelijk worden de resultaten weergegeven in een diagram, anderen in de vorm van een samenvatting van de antwoorden.

1. Bij welke type organisatie werkt u?

● Gemeente	37
● Publieke inzamelaar	4
● Commerciële inzamelaar	1
● Andere	5



2. Heeft u ervaring met de inzameling van luiers?

● Ja	26
● Nee	19
● Ja, maar zijn gestopt met inza...	2



3. In welke gemeente of in welk gebied wordt er ingezameld?

Qua spreiding ligt de nadruk op het oosten en zuiden van het land. Hierbij valt op dat dit overwegend diftar gemeenten zijn waardoor meer urgentie ontstaat voor afvalscheiding. In de provincies Drenthe, Utrecht, Zuid Holland, Noord Holland wordt door enkele gemeenten ingezameld.



4. Wat wordt er ingezameld, luiers, incontinentiemateriaal of beide?

● Luiers	6
● Incontinentiemateriaal	0
● Beide	22



5. Op welke wijze wordt ingezameld? Graag een korte toelichting over inzamelmethode/middelen, op welke locaties en de frequentie van ophalen/lediging

De gemeenten die luiers en incomateriaal apart inzamelen doen dit veelal op dezelfde wijze. Er zitten kleine verschillen in het inzamelmiddel en de locatie. De inzamelmiddelen die worden gebruikt zijn:

- Bovengrondse verzamelcontainers (rolcontainer met of zonder behuizing)
- Ondergrondse containers
- Via speciale luierszak

De containers in de openbare ruimte of bij containerparken zijn veelal afgesloten en te openen met een afvalpas. De containers worden vaak geleegd om ongemakken te voorkomen, namelijk wekelijks of om de twee weken. Locaties waar de inzameling plaatsvindt zijn:

- Milieuparken/containerparken
- Kinderdagverblijven, BSO's, buurtcentra, verpleeghuizen (doelgroepgerichte locaties)
- Milieustraat
- Huis aan huis

6. Hoe ervaart u de deelname aan of interesse in het aanbieden van aparte luiers en inco inzameling?

De ervaring van de meeste respondenten is dat er onder bewoners veel animo en bereidwilligheid is. Dit wordt door een aantal respondenten gelinkt aan het feit dat zij een diftar gemeente zijn en bewoners hun luiers en incomateriaal gratis kunnen aanbieden. Eén respondent geeft aan dat dit bij vierwekelijkse inzameling van het restafval als noodzakelijk wordt ervaren. Ook werken locaties als kinderdagverblijven graag mee aan de inzameling, mits de kosten laag zijn. Eén gemeente merkt op dat de deelname minder is wanneer een milieustraat als inzamelpunt wordt gebruikt. Het is toch een extra stap voor bewoners om daar heen te gaan.



Nadelige effecten van inzameling zoals stank worden maar door twee respondenten genoemd.

7. Hoeveel kilo of ton zamelt u gemiddeld per jaar in?

Er zit een groot verschil in de ingezamelde hoeveelheid luiers per gemeente. Dit hangt uiteraard samen met de grootte van het inzamelgebied en het aantal huishoudens. Meerdere respondenten zijn recent begonnen met inzamelen. Daardoor hebben ze geen data beschikbaar en sommige geven aan een stijging van de hoeveelheid te verwachten.

De gemiddelde ingezamelde tonnages van de respondenten ligt tussen de 63 ton tot 1000 ton. Eén regio verwacht om binnen een paar jaar 2500 ton in te zamelen. Veel van de gemeenten hebben een hoeveelheid van 300-600 ton.

8. Hoeveel kilo of ton zamelt u gemiddeld per inwoner in?

Dit verschilt sterk per gemeente. De ingezamelde kilo's liggen tussen de 3kg tot 12 kg per inwoner.

Eén gemeente geeft aan in het eerste jaar 3 kg per inwoner in te hebben verzameld en heeft de verwachting dat deze hoeveelheid in 3 jaar tijd gaat verdubbelen. Twee gemeenten die recent zijn begonnen (2019/2020) rapporteren een hoeveelheid van 2 kg/inwoner respectievelijk 4-5 kg/inwoner. Eén gemeente, die inmiddels is gestopt met inzameling, zamelde 10-12 kg/inwoner in. Dit lijkt een uitschieter, want de gemiddelde hoeveelheid van ingezamelde kilo's ligt rond de 7-8 kg/inwoner.

9. Hoe is de zuiverheid, kwaliteit, van de ingezamelde luiers en incomateriaal?

● Zeer goed, niet vervuild	12
● Goed, enige vervuiling	11
● Gemiddeld, relatief veel vervui...	2
● Slecht, erg vervuild	1





10. Tegen welke knelpunten of uitdagingen bent u aangelopen? En hoe heeft u deze aangepakt?

Op deze vraag zijn 24 reacties ontvangen. Vier respondenten vermelden dat er geen knelpunt is.

Voornaamste knelpunten

- De beperkte mogelijkheid voor recycling (6 maal genoemd)
- Het vinden van geschikte inzamellocaties (3 maal genoemd).

Overige knelpunten

- Het gebruik van een afvalpas in verband met de AVG. Het is belangrijk registratie en inzameling van gegevens zo anoniem mogelijk te regelen. Met name incontinentiemateriaal kan gevoelig liggen bij bewoners.
- Het bereiken van de doelgroep incontinentiemateriaal. Goede communicatie, aangepast per doelgroep, is hierbij van belang.
- Dumping van rest afval in de luier inzamelcontainer.
- Problemen met levering rolcontainers en containerbehuizing.
- Vervuiling rondom de inzamelplek.
- Inzamelen op de milieustraat is een te grote stap.

11. Wat zijn uw ervaringen met de inzameling van luiers? Wat kunt u anderen aanraden?

Op deze vraag zijn 23 reacties ontvangen, waarin met name praktische tips worden gedeeld.

Een aantal respondenten geven aan negatieve ervaringen te hebben gehad. Dit lijkt met name te komen door hogere kosten en vraagtekens bij de beperkte recycling capaciteit en milieuwinst t.o.v. verbranding.

De gedeelde tips worden hieronder samenvattend beschreven:

- De verwerker vraagt om aanbieding in doorzichtige zakken, om de kwaliteit makkelijk te controleren.
 - Aandachtspunt: voor incontinentiemateriaal kan dit een gevoelig punt zijn voor bewoners. Privacy is van belang voor bewoners met incontinentieproblemen. Ook kan een zak gevuld met incontinentie materiaal zwaar zijn voor ouderen.
- Verzamelcontainers op centrale plekken (welke afgesloten zijn met afvalpas, maar waar het wel gratis is om aan te bieden) worden gezien als beste manier om gemeente breed in te zamelen.
 - Aandachtspunt: Neem stakeholders rondom de inzamellocaties mee in het verhaal en zorg voor een zichtbare locatie om misbruik tegen te gaan.



- Communiceer met de bewoners over de beleidsverandering en maak het gescheiden inzamelen van luiers laagdrempelig.
- Promoot de wasbare luiers. Deze markt ontwikkelt zich sterk en scheelt veel afval.
- Eén respondent merkt op dat huis-aan-huis inzameling op basis van een eerste proef vermoedelijk niet haalbaar is.
- Een andere respondent geeft aan dat inzameling bij KDV's goed werkt.

12. Ziet u een sterke afname van het aandeel luiers in het restafval? Ziet u dit terug in de sorteeranalyses?

Een aantal gemeenten ziet een afname van luiers en incomateriaal in het restafval. Nog niet alle gemeenten hebben voldoende data om deze vraag te beantwoorden. De gemeenten die sorteeranalyses uitvoeren zien een afname, maar zien ook nog steeds luiers en incomateriaal in het restafval.

13. Wat zijn de kosten voor inzameling? (In totaal, per ingezamelde tonnage en per huishouden?)

Van de 25 respondenten die deze vraag beantwoorden geven er 11 aan de kosten niet exact te weten. Een aantal geeft aan dat het nog te vroeg is om hier antwoord op te kunnen geven, aangezien ze te kort luiers apart inzamelen. 7 respondenten hebben een antwoord gegeven van kosten op jaarbasis en 7 met een specificatie per huishouden. Op basis van deze reacties blijken de kosten bij inzameling met verzamelcontainers te liggen tussen € 1,50 en € 3,80 met een uitschieter van € 5-7 per huishouden. Bij deze kosten zijn inzameling en verwerking mee gerekend. Voor huis aan huis inzameling zijn de kosten aanzienlijk hoger. Eén respondent geeft een indicatie van € 15 per huishouden.

14. Heeft de invoering van luier inzameling geleid tot een verhoging van de afvalstoffenheffing?

Van de 25 respondenten die deze vraag hebben beantwoordt zijn de reacties gegroepeerd in onderstaande categorieën:

- Nee. De kosten waren al verwerkt in de afvalstoffenheffing of verwerkt in een totaalpakket van maatregelen. (15 respondenten)
- Ja. De invoering van apart inzamelen heeft tot een lichte kostenstijging geleid. (8 respondenten)
- Onbekend. (2 respondenten)



15. Welke informatie heeft u nodig om de inzameling van luiers te kunnen gaan opzetten of te verbeteren?

Respondenten geven aan vooral behoefte te hebben aan:

- meer informatie over recycling capaciteit. Gemeenten geven aan nog niet in te zamelen (of niet volop) omdat er nog te weinig recycling capaciteit is,
- ervaringen van andere gemeenten,
- inzicht in de kosten en opbrengsten,
- milieu impact ten opzichte van verbranding en wasbaar,
- inzicht in aanpak aparte inzameling in combinatie met diftar,
- concrete voorbeelden rondom invoering van nieuw beleid,
- kennis van praktische zaken rondom de implementatie van luier en incontinentiemateriaal inzameling (bijvoorbeeld over de dichtheid van containers en hoe er goed bij zorgcentra en KDV's kan worden ingezameld),
- voorbeelden van algemene en doelgroep gerichte communicatie.